

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Școli/secții cu predare în limbile altor minorități naționale și școli din diasporă
Etapa națională
19 aprilie 2022, Brăila
Clasa a V-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte.**

Se dau textele:

A. Tobi era un cârțițoi bătrân care avea o inimă mare. Dar inima îi împietrise de durere atunci când familia lui se rătăcise în tunelurile săpate pe sub pământ și nu mai găsisese drumul spre casă.

Vreme îndelungată, Tobi o tot așteptase să se întoarcă. [...] După o vreme însă durerea cea mare a lui Tobi s-a transformat în tristețe și apoi în resemnare. [...]

Însă, la un moment dat, ceva s-a schimbat. Oamenii cei nervoși vânduseră casa și, în locul lor, se mutase altcineva. Cineva care nu țipa niciodată. Era un bătrân și blând profesor care nu părea deloc deranjat de mușuroaiele lui Tobi.

Într-o zi, pe profesor îl vizită nepoțica lui. Era o fetiță mică, slăbuță, cu o voce firavă.

— Bunicule, aș vrea să prind un fluture! o auzi Tobi spunând.

— De ce? o întrebă profesorul.

— Aș vrea să caut un fluture, să îl prind, să îi șoptesc ceva și apoi să îi dau drumul.

— Ce vrei să îi șoptești?

— E secret! îi spuse fetița.

— Caută, fata moșului, caută în grădină! i-a răspuns profesorul. Dar să știi că fluturașii nu se lasă prinși prea ușor...

— Eu o să reușesc! a spus fetița și a început să se uite după fluturi.

Peste puțin timp chiar a văzut unul minunat. Era colorat cu roșu, portocaliu și mov. Stătea pe o floare, lângă un mușuroi făcut de Tobi. Fredonând încetșor un cântecel, fetița se apropie de fluturaș și îi spuse:

— Vino, fluturașule, la mine în palmă! Vreau să îți șoptesc ceva!

Dădu să pună mâna pe el, dar fluturașul zbură imediat mai încolo, pe o altă floare.[...]

La un moment dat, fluturașul a ieșit din grădină, fetița a mers după el și s-au îndepărtat atât de tare, încât cârțițoiul nu i-a mai auzit.[...]

Ar fi vrut să o ajute pe fetiță, dar știa că nu are cum. Tocmai se pregătea să bage din nou capul în pământ și să se întoarcă în grădină, când a auzit-o strigând:

— Știi ceva, fluturașule?! Nu mă las, te voi găsi orice ar fi! Am ceva foarte important să îți spun!

Încremenit, Tobi se uita la ea cu gura căscată. „Fetiță încăpățânată!” gândi el. Cu toate acestea, simți din nou ceva în inima lui împietrită. Tot nu-și dădea seama ce... Avea senzația că ceva important îi scăpase din vedere...

Gândurile i-au fost întrerupte de un chiot puternic de bucurie:

— Aici erai! Fluturașul meu iubit, te-am găsit!

Tobi ridică din nou ochii și o văzu pe fetiță aplecându-se spre o pădădie, pe care stătea, parcă așteptând, fluturașul. A întins mâna spre el și, ca prin miracol, fluturașul i-a zburat în palmă. Fata s-a aplecat spre el și i-a șoptit ceva. Apoi a ridicat mâna spre cer, iar fluturașul și-a luat zborul. Fetița s-a uitat după el zâmbind. Părea foarte fericită!

Tobi o privea fermecat. Acolo, atunci, pe loc, inima lui împietrită parcă s-a dezghețat și a înțeles ce avea de făcut. A înțeles ce greșise în tot acest timp. Plânse și suferise atâta vreme, dar îi scăpase din vedere lucrul cel mai important: SĂ NU RENUNȚE! De aceea îi împietrise inima! Acum știa ce are de făcut.[...]

Alex Donovici, Cristina Donovici, **Tobi, inimă de piatră,**
vol. **Poveștile prieteniei**

B. Cârțița (Talpa europaea) este răspândită aproape în toată Europa ajungând în Asia Centrală și Septentrională; în Alpi urcă până la 2000 de m. Trăiește numai în subteran, într-o galerie complicată, ce se recunoaște în afară prin mușuroaiele de pământ. Au fost descoperite adevărate labirinturi formate din sistemul de tuneluri ale unei singure cârțițe. De asemenea, deși par a se surpa ușor, tunelurile săpate sunt destul de trainice, putând rezista chiar și perioade de peste 5 ani, ceea ce înseamnă mai mult decât trăiește în medie o cârțiță.

Principalul scop al acestei neîncetate activități de săpat este găsirea hranei, adică mici insecte, râme, viermișori care trăiesc în pământ, chiar păianjeni, dar și rădăcini sau tulpini subterane ale unor plante. Această „listă a meniului” determină două aprecieri complet diferite la adresa cârțiței. Cei mai mulți dintre agricultori consideră cârțița un animal dăunător, care distruge bulbii și rădăcinile plantelor pe care le întâlnește în calea tunelurilor sale. Alții, în special ecologiștii, spun că este foarte utilă, în primul rând, pentru că mănâncă tot felul de insecte dăunătoare, dar și pentru că galeriile săpate de ea contribuie la aerarea solului și la amestecarea straturilor de pământ nutritiv pentru plante (ați văzut, desigur, foarte mulți oameni care transformă mușuroaiele de cârțiță în pământ de flori pentru plantele lor de apartament).

adaptare după *Cârțița*, www.toateanimalele.ro

SUBIECTUL I – Elemente de construcție a comunicării

30 de puncte

Scrie pe foaia de concurs numărul și răspunsul corect pentru fiecare cerință, cu privire la textele date.

1. Numărul literelor este egal cu numărul sunetelor în toate cuvintele din seria: **3 puncte**
 - a) floare, fericită, chiar, fluturele.
 - b) cârțițoi, împietrise, fericită, galerie.
 - c) chiar, trainice, pământ, apartament.
 - d) dezghețat, insecte, oameni, pentru.
2. Seria care conține numai cuvinte formate din două silabe este: **3 puncte**
 - a) bătrân, inimă, atunci, flori.
 - b) timp, după, special, adică.
 - c) avea, destul, este, plante.
 - d) medie, dintre, calea, animal.
3. Cuvintele care fac parte din câmpul lexical *al stărilor sufletești*, se află în seria: **3 puncte**
 - a) împietrită, profesor, bucurie, resemnare.
 - b) secret, durere, tristețe, bucurie.
 - c) blând, cântecel, bucurie, resemnare.
 - d) fericită, durere, tristețe, resemnare.
4. Seria care conține numai sinonime ale cuvântului *galerie*, din textul B, este: **3 puncte**
 - a) tunel, colecție, canal, coridor.
 - b) tunel, coridor, culoar, canal.
 - c) grotă, colecție, peșteră, tunel.
 - d) gaură, asistență, peșteră, tunel.
5. Antonimele cuvintelor *bătrân* (din textul A) *ușor*, *complicată*, *diferite* (din textul B) se găsesc în seria: **3 puncte**
 - a) tânăr, lesne, dificilă, deosebite.
 - b) uzat, grav, simplă, diverse.
 - c) tânăr, greu, simplă, identice;
 - d) tocit, lejer, simplă, identice.
6. Notează perechea cifră-literă care indică valoarea morfologică a fiecărui cuvânt subliniat în textul B: **3 puncte**

1. lor	a) prepoziție
2. dintre	b) verb predicativ
3. unor	c) pronume personal
	d) articol nehotărât

7. În secvența „familia lui se rătăcise în tunelurile săpate pe sub pământ și nu mai găsisese drumul spre casă” există: **3 puncte**
- patru substantive articulate hotărât.
 - trei substantive articulate hotărât și un substantiv nearticulat.
 - trei substantive articulate hotărât și două substantive nearticulate.
 - cinci substantive articulate hotărât.
8. Notează seria în care există numai verbe *la modul indicativ, timpul perfect simplu* (din textul A): **3 puncte**
- ridică, greșise, împietrise, scăpase.
 - spuse, plânsese, suferise, împietri.
 - spuse, dădu, simți, ridică.
 - ridică, simți, greșise, spuse.
9. Scrie, pe foaia de concurs, valoarea de „adevărat” sau „fals” a fiecărui enunț dat: **3 puncte**
- Verbul „a avea” din structura *ați văzut*, din textul B, este verb predicativ. **(A/F)**
 - Secvența „Aș vrea să caut un fluture, să îl prind, să îi șoptesc ceva și apoi să îi dau drumul.” conține o propoziție dezvoltată. **(A/F)**
 - În propoziția „Îl vizită pe profesor” există un pronume personal, forma neaccentuată. **(A/F)**
10. În secvența „Tobi ridică din nou ochii și o văzu pe fetița aplecându-se spre o pădăie, pe care stătea, parcă așteptând, fluturașul” există: **3 puncte**
- trei predicate verbale;
 - patru predicate verbale;
 - două predicate verbale;
 - cinci predicate verbale

SUBIECTUL al II-lea – Lectură și redactare**40 de puncte****a. Înțelegerea textului (literar/nonliterar; continuu/discontinuu/multimodal).....20 de puncte**

- Transcrie, din textul B, secvența în care se prezintă „meniul” cârțiței. **3 puncte**
- Menționează care este aria de răspândire pentru animalul denumit *Talpa europaea*, valorificând textul B. **5 puncte**
- Precizează o informație, din textul B, pe care o consideri utilă, motivându-ți alegerea. **6 puncte**
- Prezintă, în 50 - 70 de cuvinte, modul de viață al cârțiței, pe baza textului B. **6 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi redactate în enunțuri, cu respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie și de punctuație.

b. Scriere despre text (literar/nonliterar; continuu/discontinuu/multimodal).....20 de puncte

Scrie un text, de 100 – 150 de cuvinte, despre **puterea de a merge mai departe în situații dificile**, valorificând textul A.

În redactarea textului, vei avea în vedere:

- precizarea modului în care este prezentată ideea de a persevera în textul dat;
- prezentarea a două idei/emoții identificate în textul dat;
- ilustrarea celor două idei/emoții identificate cu exemple adecvate.

Vei primi 14 puncte pentru conținutul compunerii și 6 puncte pentru redactare (registru de comunicare, stilul și vocabularul adecvate – 1 p.; coerența textului – 1 p.; unitatea compoziției – 1 p.; ortografie și punctuație – 2 p.; așezarea în pagină și lizibilitatea – 1 p.).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar dacă textul are numărul minim de cuvinte indicat și dezvoltă subiectul propus.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

SUBIECTUL al III-lea – Elemente de interculturalitate**20 de puncte**

În jurnalul tău de lectură ai notat următoarea secvență: „Toleranța este respectul, acceptarea și aprecierea bogăției și diversității culturilor lumii noastre. Toleranța este un act de umanitate, pe care trebuie să-l cultivăm și să-l adoptăm fiecare în viața proprie în fiecare zi.” (Audrey Azoulay, UNESCO). Completează jurnalul cu o notă de lectură, de minimum 120 de cuvinte, în care să îți exprimi ideile/emoțiile, pornind de la afirmația dată.

În redactarea textului, vei avea în vedere:

- exprimarea acordului/dezacordului față de afirmația dată;
- precizarea ideilor/emoțiilor cu privire la afirmația dată;
- prezentarea ideilor/emoțiilor precizate, evidențiind două motive;
- raportarea la experiența personală în context cultural/ experiența de lectură.

Vei primi 14 puncte pentru conținutul compunerii și 6 puncte pentru redactare (registru de comunicare, stilul și vocabularul adecvate – 1 p.; coerența textului – 1 p.; unitatea compoziției – 1 p.; ortografie și punctuație – 2 p.; așezarea în pagină și lizibilitatea – 1 p.).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar dacă textul are numărul minim de cuvinte indicat și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.